

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL.

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipografiei arhidiecezane, Sibiu, str. măcelarilor 45;

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegrafului Român”, strada măcelarilor nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE.

Pentru odată 14 fl., — de două ori 24 fl., — de trei ori 30 fl.
rândul cu litere garmond.

Nr. 8615.

Notificare oficială.

În sensul §-ului 35 din regulamentul seminarial, aspiranții a fi primiți în vre-o secțiune a seminarului arhidiecezan au a-și prezenta consistorului cererile în regulă, cel mult până la 3/16 August a. c. și la acelea se accludă în original:

- Carte de botez;
- Testimoniu școlar;
- Atestat dela medic despre starea sănătății și despre integritatea spirituală și corporală, prin care să se constate anumit, că petentul nu are nici un defect, ce l-ar face neadmisibil pentru funcțiunea de preot sau învățător.

Acestea se aduc la cunoștință celor interesați spre știre și confor-mare.

Sibiu, 15 Iuliu 1908.

Consistorul arhidiecezan.

Nr. 8540 Bis.

Concurs.

Cu începutul anului școlar 1908/1909, devenind vacant un stipendiu de stat de una mie (1000) cor. destinat pentru calificarea mai înaltă a absolvenților cursului de teologie din seminarul arhidiecezan „Andreian”, pentru conferirea celuiia se publică concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în ziarul „Telegr. Român”.

Cererile de concurs sunt de a se înainta în termenul indicat la consistorul arhidiecezan, însoțite de următoarele documente:

- Carte de botez;
- Testimoniu de maturitate;
- Absolutor teologic;
- Testimoniu despre starea sa-nitară;
- Revers, că după terminarea studiilor universitare se va aplica în serviciul bisericeii, la postul ce i-se va destina prin autoritatea bisericească.

Cererile intrate după expirarea termenului de concurs nu se pot lua în considerare.

Sibiu, 15 Iuliu 1908.

Consistorul arhidiecezan.

Ingrijorări nemotivate.

Sibiu, 31 Iulie n.

Un patriot foarte îngrijorat de soarta țării sale se tânguește amar într-un număr mai recent al ziarului maghiar din capitală „Az ujság”, nu cumva pentru prezentul atât de zbuciumat și de nesigur, ci pentru viitorul pe care îl vede în colorii foarte posomărate, și îi plânge inima când se gândește la el, pentru că catastrofa dela Mohaci a fost curată nimica pe lângă teribila catastrofă de care va da în curând nobila națiune maghiară.

Căci aceea ce s'a întâmplat la Mohaci, a fost lucru pricinuit de inimizii *esterni* ai Ungariei. Iar aceea ce se va întâmpla în viitorul apropiat, *pustiirea țării*, se va întâmpla prin inimizii *interni* ai patriei, în contra cărora națiunea maghiară nu se poate apăra.

Acești inimizii interni sunt: *societății și naționalității*, cari turbură deja de pe acum liniștea patriarhală a domnilor Maghiari, dar apoi când vor intra în număr mai mare în parlament, pe baza legii despre votul universal și secret!...

Iată deci primejdia, în întreaga ei golătate; și a fost nefericit momentul în care s'a dat în Ungaria lozincă cu votul universal și secret, pentru că acum și urzitorii acestei idei se îngrozesc de aceea ce au făcut. Căci faptul e, — ne spune îngrijoratul patriot, — că legea despre votul universal *trebuie* făcută. Oricum, dar *trebuie* adusă la ființă, nu pentru că ar fi vorba de împlinirea vreunei promisiuni, făcută în fața alegătorilor, ci pentru că *regele a obligat guvernul*,

în urma pactului legat la Viena, să facă această lege, cel puțin în cadrele proiectului lui Kristoffy. Iar proiectul lui Kristoffy știm, că acordă dreptul de alegere tuturor cetățenilor trecuți de 24 ani, cari știu ceti și scrie în limba lor.

Acum situația e următoarea: Ori se face legea electorală, așa cum sună pactul, pe bazele proiectului lui Kristoffy, și atunci s'a isprăvit cu națiunea maghiară (ingrijoratul patriot să exprime astfel: *finis Hungariae*), ori nu se face așa, și atunci guvernul se poartă în mod perfid față de coroană și dă material de agitație în mâna elementelor antinaționale, adică în mâna socialiştilor și naționaliştilor. Dela votul plural și dela împărțirea nouă a cercurilor electorale patriotul nostru nu așteaptă mult bine, pentru că ori cum se vor suci și învârti lucrurile, în parlament totuși vor intra, nu 'a prima, dar poate la a doua, la a treia alegere, vre-o șasezeci de socialişti, și cam o sută de naționalişti, și atunci ce se va alege din *unitatea statului maghiar*? Și tot așa o dă mai departe ingrijoratul patriot, terminând cu speranța, că bunul Dumnezeu va feri și în viitor patria și națiunea maghiară de primejdii, cum a ferit-o în trecut.

Da, ne rugăm și noi, ca bunul Dumnezeu să ferească scumpa noastră patrie de primejdii, pentru că să se poată întâi și să poată înainta în bunăstare și în cultură. Și între primejdii noi numărăm și certele și neînțelegerile dintre singuraticile ei popoare, cari datorită au să trăiască în bună înțelegere și în frățietate, căci o singură mamă au, o patrie comună, *Ungaria*. Nu putem deci număra între primejdii, nici nu o putem considera de primejdie, și chiar mai mare decât cea dela Mohaci, intrarea în parlament și a celorlalte elemente din patrie, cari nu fac parte

din actualele partide politice dela noi, în număr corăspunzător forțelor de cari dispun, pentru că aceasta nu ar fi primejdie, — dacă ar fi să se întâmple, — ci curată fericire pentru patrie. Ce e mai bine și frumos, decât aceea, ca toți fiii patriei să contribuie, prin reprezentanții lor, la conducerea de stat și la croirea sorții și a viitorului patriei comune!..

Să fie de altcum oricât de liberal noul proiect de lege despre reforma electorală, un parlament ungar, în care naționalitățile și socialiștii ar putea se formeze majoritatea, nu ne putem închipui. Majoritatea parlamentară va rămânea deci și pentru mai departe în mâinile Maghiarilor, față de cari naționalistii și socialiștii vor forma minoritatea, mai mică, ori mai mare, după împrejurări. De ce deci așa de mare temere, din cauza unei minorități parlamentare?..

Patriotul nostru își teme-națiunea în urma votului universal. Ar fi trist, dacă soarta și viitorul unei națiuni ar depinde numai dela aceea, ca ea *singură* să fie reprezentată în parlamentul țării, și ia singură să aducă legi, pentru sine și pentru alții. Dar viitorul unui popor nu depinde dela acest lucru efemer! De exemplu, noi Românii, nu suntem reprezentați în dietă în proporție dreaptă cu puterile noastre, și o bună bucată de timp nu am fost reprezentați de loc. Dar pentru aceea nu am perit, ci din contră, ne-am întărit și înmulțit. Soarta și viitorul unui popor reșede deci în forțele proprii de cari dispune, în vitalitatea sa!

Să nu se teamă deci nime de primejdii închipuite, și să nu deplăgă nime de pe acum viitorul patriei, amenințată în urma votului universal, ce va trebui să fie introdus și la noi, pentru că cum am spus, nu primejdie, ci fericire se va naște

FOIȘOARĂ.

Societatea „Transilvania”

pentru ajutorarea studenților și elevilor meseriași români din Transilvania și părțile ei.*

Această societate s'a fondat în anul 1867 în București și cu decretul domnesc din 8 Dec. 1867 nr. 1810, s'a recunoscut de societate pentru toată România și s'au aprobat statutele ei. Aceste statute în 19 Martie 1878 s'au revizuit și modificat în adunarea ținută în palatul universității din București.

După articolul 2, scopul societății este ajutorarea studenților români din Transilvania și părțile ei. După art. 3 societatea cu mijloacele ei va veni în ajutorul junilor români, cari se aplică la știință, comerț, industrie și meserii. După §. 4. dorința societății este, că aceia, cari vor beneficia de ajutorul societății, după terminarea învățăturilor să continue de a servi românismul în partea locului. (Adecă în Transilvania și în părțile ei).

*) Într-o societate de bătrâni fiind vorba despre societatea „Transilvania” și dorindu-se a se ști ceva despre activitatea și succesele ei, am rugat pe dnul Septimiu Albini să facă un raport pentru publicul din Transilvania, sau să-mi trimită analele de lipsă, ea eu se pot face un raport. Mi-a trimis 2 volume, anume: Analele pe anii 1897-1900 și pe anii 1901-1905. Eu din acestea scot materialul pentru articolul de față.

După capitlul III. fondul societății se creează din taxele anuale ale membrilor societății, cel puțin 10 lei pe an, din veniturile de-a conferențe, din publicațiuni literare, din subvențiuni și donațiuni. În fiecare an taxele, donațiunile și veniturile extraordinare se vor capitaliza, dar și o zecme din venitul fondului.

Din toate isvoarele ce mi-s'au pus la dispozițiune voiu publica vre-o câteva, ca despre întregul să dau o iconă cât mai fidelă.

În anul 1868 aflăm societatea deja organizată astfel:

Prezident: A. Papiu Ilarianu, vice-prezidenți: P. Cernetescu, Al. Lupașcu, secretari: I. Petric, Ioan Procopiu, membrii comitetului: I. T. Chețan, C. Fartu-nat, P. B. Hajdău, St. Lazarescu, N. Manolescu, G. Missail, A. T. Robescu, G. Tacit, D. Zamfirescu, cassar: Ioan Marti-novici, comptabili: George A. Băgeru și Eugeniu Crișan.

Apoi dl Alexandru Lupașcu pentru meritele sale în folosul societății e și pre-zident de onoare pentru toată viața sa.

Membrii ordinari ai societății Transilvania din 1 Iulie 1867 până în 1 Iulie 1868 au fost 1245. Între aceștia, Arde-lenii, cari erau așezați în România, dar par-tea cea mai mare din membri erau născuți în România, așa că ajutorul cel mare și fondurile s'au sporit din bună-voința acestora.

Pe anul administrativ 1906 s'au ales, pre-zident: G. Missail, viceprezidenți: D.

August. Laurian, P. Gârbovician, cassar: N. Gallea, seoretar: D. Rațiu, membrii co-mitetului: D. Cepescu, Gr. Angel, I. Io-sof, I. Clinciu, Septimiu Albini, G. Bog-dan Duică.

În acest mod cunoaștem pe lucră-torii naționali pentru creșterea tinerimii din Ardeal și părțile lui.

Fondul societății a crescut repede, pentru că cei auți și însușiți din Ro-mânia au subscris sume mai mari decât taxele. Ca de exemplu să aduc câteva ca-suri. Arion Anton I. 189 și doamna sa Elisa 189 de lei, Berindeiu A. 147, Bur-san G. 900, Petre Grădișteanu 1289, Dio-nisiu, episcopul din Buzău 1248 de lei, etc.

Apoi și comunitățile și municipali-tățile au intrat ca membri fondatori, spre esemplu: Municipalityatea București a dat 16.000 de lei, consiliul general al județu-lui Ifov 8002 de lei, consiliul general al districtului Argeș 4000 de lei, consiliul general al județului Covurlui 12.000 de lei, etc.

Așa, încât ne lacrimă inima de bu-curie și de simțul de recunoștință, când vedem bunăvoința fraților noștri de peste Carpați pentru societate, și anume, pentru creșterea junimii de dincoace de Carpați.

Acum să arăt bugetele de pe câțiva ani, ca să se vadă venitele și cheltuelile anuale, precum și modul cum a crescut capitalul, respective fondul societății.

1. În 1901 venituri 12 198, cheltueli 9078, capitalul rămas 228.000 de lei,

2. În 1902 venituri 12 381, cheltueli 12.381, capitalul rămas 230.000 de lei.

3. În 1903 venituri 12.765, cheltueli 10 711, capitalul rămas 231.243 de lei.

4. Pe anul 1904 venituri ordinare 12 574, venituri extraordinare 23.977, spe-se-le 24.049 de lei, capitalul 233.000 de lei.

5. Pe anul 1905 venituri 12.315, spese tot atâtea, capitalul rămas pentru anul 1906, ca fondul societății, e de 234.895 de lei.

Acum să cercetăm, că societatea Transilvania câtă sumă a împărțit dela anul 1867 până la finea anului 1900. (Anexa 14 pag. 114).

Stipendii studenților 155.095 de lei, ajutoare acordate 154 489 de lei, din suma din urmă 81.359 de lei e subvențiunea pentru elevii dela meserii.

Iar dela 1867 până la finea anului 1905 (tabloul I. pag. 218): Stipendii stu-denților 169.406 de lei. Până la finea a-nului 1905 (tabloul II. pag. 219), pentru ajutoarele elevilor de meseriași 94.821 de lei și alte subvențiuni (tabloul III. pag. 222) de 23.309 de lei, și apoi ajutorul pen-tru unii studenți, pe lângă stipendii (ta-bloul IV. pag. 221) de 27.485 de lei.

Resultatul final (după tabloul V. p. 222) ar arată, că dela 1 Iunie 1867 până la finea 1905, veniturile au fost 607.122 de lei, cheltuelile 372 216 de lei, și capitalul rămas e de 234 895 de lei (până aci se estind anelele urimise).

(Va urma.)

pe urma sufragiului universal, mai ales pentru populațiunea mai săracă a țării, care simte greutatea împreunată cu susținerea statului. Pentru un parlament, în care vor fi numai cât de cât reprezentati socialiștii și naționaliștii, nu va face cu banii țării risipa care s'a făcut în trecut, și nu va vota milioanele și sutele de milioane, pe întrecute, ca parlamentele de până acum. Iar aceasta va fi spre binele, nu spre paguba țării.

Intrevederea dela Reval. Iarăși a fost întâlnire de domnitori la Reval, unde nu tocmai de mult se întâlnise prezidentul republicii franceze cu Regele Angliei, apoi Regele Angliei cu Regele Rusiei. Acum s'a întâlnit prezidentul republicii franceze, domnul Fallières cu Nicolae II. Țarul Rusiei. Și-au strâns mâinile cu căldură și și-au împărțit unul altuia păreri și dorințele, iar la prânz a tostat unul în onoarea celuilalt, accentuând ambii necesitatea bunei prietenii între Rusia și Franța.

Reforma electorală. Ziarul vienez „Neue Freie Presse” iarăși știe să ne spună ceva nou despre reforma electorală. Zice, că proiectele de lege sunt gata și împărțite între membrii guvernului. Afară de miniștri însă nime nu cunoaște cuprinsul lor. Se crede, că va fi introdus drept electoral plural, cu două și trei voturi pentru cei ce au o cultură mai înaltă și plătesc o dare mai mare. Vot capătă însă fiecare cetățean, trecut de 24 ani, dacă știe oetii și sorie în limba sa. Proiectele de lege vor fi discutate întâiu în consiliul de miniștri și apoi prezentate Monarhului spre sancționare prealabilă. Până acum Maiestatea Sa a fost informată din partea ministrului de interne Andrassy numai despre principiile fundamentale ale acestor proiecte de lege, dar proiectele înseși nu i-au fost prezentate. Se va întâmpla și aceasta în curând. Numit ziar recunoaște, că se pot naște pe tema aceasta contraste între Monarh și guvernul unguresc, și că curândul decisiv în chestia reformei electorale compete Monarhului.

„Bancă culturală“.

— Păreri din afară. —

Să deschidem cartea veacurilor și începând chiar dela zămislirea neamului românesc, vom afla, că acest popor prigonit a fost de soarte și asuprit de celelalte popoare, până în ziua de astăzi. Numai puterii sale de viață și dulcea noastre limbi românești avem de a-i mulțumi, că mai există ca popor.

A fost un timp, când năvălirea hoardelor barbare forma pericolul de coterpire și nimicire a poporului nostru românesc, locuitor în patria noastră. Mai târziu însă, încetând acestea năvăliri barbare, au început să strămoșii nostri să-și cultive pământul udat de sângele lor, să-și edifice biserici și școli cu limba de propunere maternă, tot atâtea izvoare de știință, unde crescând generațiuni din generațiuni, s'au ridicat la gradul de cultură la care se află astăzi. Și dacă la indivizi singuratici gradul de cultură este deosebit, tot așa și la popoare singurătate se observă această deosebire, această gradățiune, care să măsură după puterea de cspansiune, mare sau mică după elasticitatea puterii intelectuale. Această putere intelectuală se câștigă însă numai prin școală. Dacă un popor nu va avea școala sa proprie, cu limba sa de propunere, nici putere intelectuală nu va avea, și astfel nu-și va putea elupta o poziție corespunzătoare chemării sale, în mijlocul celorlalte popoare, cari stăpânesc pământul.

Noi Românii din patria aceasta încă avem școlile noastre proprii până în prezent, dar dacă nu vom putea satisface obligamentelor legii, art. de lege XXVII. din 1907, ne vom perde pe rând toate școlile, și prin aceasta se va stinge farul luminător, călăuză vieții noastre naționale.

Dacă luăm acum în considerare, pe deoparte sărăcia poporului nostru, iar pe de altă parte lipsa unui fond puternic, a-nume merit spre acest scop, care se ajutoare toate școlile noastre confesionale, — cu atât mai vârtos vom simți greutatea obligămintului noii legi. Ne frământăm și ne svârcolim în neputința noastră, mai cu seamă noi preoții dela sate, cari cunoaștem mai de aproape năcăzurile poporului, fără să putem ajunge la un rezultat mulțumitor. Vremea însă trece și vine anul 1910, cu ziua pusă, când ori am făcut ceva pentru susținerea școlilor no-

stre, ori apoi am pierdut cea mai scumpă moștenire a părinților noștri.

Provedința divină nu ne-a lăsat pe noi săraci, ci și pe poporul românesc l-a dăruit cu bărbați luminați și cu durere pentru soarta poporului din care fac parte, și cari z'ua și noaptea meditează asupra lucrului, făcând combinațiuni întru aflarea unui nou „modus vivendi” pentru eșirea din încurcături.

La sinodul arhiepiscopesc din Sibiu vine P. C. Sa domnul asesor consistorial Dr. Miron E. Cristea și face propunerea înființării unei mari bănci culturale, cu sublima mențiune de a ajutoare din o parte a venitelor sale școlare confesionale, cari nu sunt în stare a se susține din puterile proprii. Ca un fulger mi-a trecut prin suflet scânteia dătoare de viață a deșteptării din somnul letargic al neactivității. În primul moment nici nu-mi puteam închipui, că doar să fie vre unul dintre fiii româniei, care să nu îmbrățișeze cu căldură această idee măreață. Imi închipuiam, că propunerea dlui asesor este strigătul de alarmă, care pe toți Românii ne cheamă sub steag, și munții și văile vor răsună de glasurile de bucurie ale milioanele de Români, cari din răspuneri vor alerga să depue obolul lor pe jertfelnicul culturai naționale, dând astfel ajutorul cuvenit, ca ideea înființării „Băncii culturale” trup să se facă.

La câteva zile iată însă că-și arată roadele sale invidia, durere, caracteristică cărturarilor noștri, prin rostul celor dela „Revista Economică”, organul de publicitate al băncilor românești, și cu o ușurătate regretabilă să ia în zeflemea propunerea dlui asesor Cristea, bagatelisându-se întreg lucrul de prea — popesc.

Se pare că e încă tare adânc înrădăcinată ideea în unii dintre inteligenții noștri, că statul preotesc este numai așa un fel de oameni fără nici un lucru, cari trăiesc de pe spinarea poporului, fără nici o grijă de soarta lui și cari de când a existat preot român pe pământ, nu au făcut nimica în interesul cultural al poporului din care fac parte.

Ligitimei indignări aș dori să mi dau aici expresiune, nu doară că noi, preoții ne-am descurajă prin aceasta, ci ca să înțeleagă odată și aceia, cari nu știu da cineasta cuvenită tagmei preoțești, că aceasta nu se cuvine.

Nu vreau să moralizez pe nimenea, care nu este poporean de al meu, dar imi exprim numai părerea de rău. Nu vreau să susțin, că toate lucrările statului preotesc ar fi lipsite de greșeli, căci doar oamenii suntem și noi, preoții; dar dacă cineva vede greșala, i-se cuvine ca cu respectul cuvenit să și facă observările, căci aceasta i se cuvine, ca creștin bun. Nu numai apărărilor advocaților din salele tribunalelor, sau doară receptele medicilor, sau mai ce știu eu ce operațiuni ale funcționarilor de bancă au contribuit la cultivarea și înaintarea pe toate terenurile a poporului românesc, ci de bună seamă și statul preotesc și-a avut partea sa, după cum dovedește istoria poporului românesc.

Sunt de convingerea, că glasul celui dela „R. E.” e glasul celui ce strigă în pustie, iar noi cei ce cu dragoste neclintim față de instituțiunile noastre culturale, față de școlile noastre populare, grupându-ne în jurul steagului pe care cu litere de aur este scrisă ideea înființării „Băncii culturale”, să o ajutorăm cu puterile noastre materiale, și atunci cu ajutorul lui Dumnezeu ideea trup se va face.

Daneș, la 25 Iulie 1908.

Onoriu Sasu,
paroh.

Ce cariere să recomandăm fiilor poporului nostru?

De Vasile Păltinean.

(Urmare.)

2. Azi am ajuns să avem o clasă inteligentă destul de numeroasă, avem și un popor destul de viguros și destoinic de viață. Clasa inteligentă ne-a fost și ne este de trebuință, dar înmulțirea ei peste măsură, trecerea peste limita care este de lipsă pentru trebuințele și rostul nostru, nu poate duce la un sfârșit. Se aude de un timp încoace și la noi vorbindu-se de așa z'isul proletariat intelectual, și nu fără oare care temei. Sunt oameni cu diplome în buznare, cari nu sunt la locul lor, sunt teologi „absoluți”, cari stau cu anii învățători, sunt advocați isprăviți, cari fac pe notariul la o judecatorie cercuală, fără putință de înaintare, căci locurile sunt puține și sunt ocupate, sunt advocați fără clienți, și medici fără pacienți. E această o stare normală? În nici un caz. Această anomalie vine din neobservarea și din neînțelegerea realității. Mulți în nisuița de ași asigura o pâine și o poziție cât mai si-

gură în societate n'au ochi pentru realitate și astfel ajung în stări de multe-ori critice. De aici își are izvorul desgustul de viață și de muncă și nu e prea de mirat, dacă nu-și vor pune puterile sufletului în slujba luminării poporului din care au eșit.

Poporul nostru are și un păcat în privința aceasta. Românul dându-și copilul la școală își spune, că are de gând să-l facă cel puțin dascăl ori preot. Nu zice nimeni, că n'are gând bun cu fericirea copilului său, dar de multe-ori el nu poate să-și dea seama, că face un peritor de foame cu diplomă. Pe cât de detestabilă e vorba, că „n'am să-l dau la școală, că n'o să-l fac popă” tot așa e de sbiciuit într-o bună măsură și părerea amintită mai înainte.

Ar fi de lipsă, ca preoțimea și dăcălimea noastră, prin sfaturi binevoitoare, căci ce e drept, suntem cuprinși încâtva de fumurile boieriei și ar fi mare meșter cine ar scoate din cap multora aceste fumuri, să caute să vindece acest rău. Se întâmplă des, că auzi mulți oameni cu diplome întrebându-se cu amărăciune: „De ce nu m'am făcut negustor ori meseriaș?” căci un meseriaș ori negustor cinstit câștigă ori și când mai mult ca un dascăl, căruia lea fa îi incurge cum dă Dumnezeu.

În privința aceasta mulți părinți își nefericesc copiii din prea marea dragoste, ce o au față de ei, deși ei sunt mai cu multă experiență, mai umblăți în lume. E cunoscută povestea, cum un tată voia să-și facă copilul ferar, faur, dar nu se putu hotărâ la aceasta, căci copilul îi răspunse, că nu-i place să fie toată viața mântit și cu nasul în cenușă. Tatăl îl îndemna apoi să se facă argășitor, dar copilul îi răspunse: „Bine tată, dar de ce să fiu eu tot cu picioarele în apă și să trăiesc în mirosul de piei?” În urmă îi zise să se facă mășar, dar copilul prinse inimă acum și îi răspunde neted: „Lasă tată, cum a-i trăit dta, voui trăi și eu, fără să umblu cu degetele pline de cleiu”.

„Dar bine băiete, moșia mea e mică și plină de datorii.” „Nai grijă, tată, cum n'ai murit dta de foame, n'am să mor nici eu” îi răspunse copilul. Tatăl, victima a dragostei sale, îl lăsa în pace. După moartea tatălui său moșioara se vându și copilul rămase pe drumuri. Spunea atunci adeseori oftând, „de ce n'am ascultat de tatăl meu, să mă fac mășar ori ferar, azi nu aș fi slugă la altul”.

4. În urmă în cumpăna înfrățirii comerțului și industriei mai trage și o considerantă de ordin economic mai pronunțat național. Multe sunt mijloacele prin cari un popor poate să și asigure viitorul, dar bunăstarea economică ajută mai mult izbândirea. Ea este piatra pe care se rezimă și înaintarea culturală prin știință și literatură, căci cu cât este un popor într-o mai bună situație materială, cu atât mai mult poate să jertfească pe altarul culturai sale naționale, sprijinând toate instituțiunile puse în slujba acestei culturi.

Românul din vremile noastre nu mai e acela, care eră cu 20 de ani în urmă. Unde mai înainte aproape toată înfrățimintea se pregătea acasă, în familie, astăzi aproape după toate Românii merg la boltă, ori în șatră, la opincar, la pălărier, la curelar, la ciobotar, la cojocar. Unde mai pui giulgiurile, șorfele de mătăsă, ori cismele roșii, cari bună oară măștăreanu numai în Cluj le poate cumpăra, ori năfrămile de catifea și de mătăsă, căci vremile bune când purta Românii maramă cu cusătură ei, au trecut și abia de le mai poți vedea la „Pădurenele” din creerii munților ce le întâlnești prin târguri la Hațeg ori Hunedoara. S'au dus vremile bune de altă dată cu simplitatea și curățenia lor, și e lumea mai „pretențioasă”.

Sunt bune și frumoase și acestea, dar sunt pe bani și ele aduc câștiguri foarte frumoase și rentabile, însă banul eșorisit cu multă sudoare pentru cisme roșii și năframă de mătăsă nu mai trece în mâna Românului, ci în a meștergarului străin, căci mai ales aici în părțile noastre rar află vre un meștergar român, ci suntem copleșiți de străini.

Astfel culem punga lor și e mai de așteptat ca statul, căruia îi dai banul, să vină să-ți dea ajutor pentru susținerea bisericii ori școlii tale românești, când tu nu mai ai de unde? În nici un caz! Pentru el toate instituțiunile tale culturale sunt lucruri necunoscute, lucruri străine, pe cari nu vrea să le cunoască și nici nu-i poți cere să le cunoască. Calculând numai pe jumătate, că oamenii din satele noastre să aprovizionează cu cele necesare pentru înfrățimintea dela străini și numai cu prețuri moderate, capeți sume considerabile. Dacă toți acești bani ar trece în punga meseriașului român, atunci nu numai că și-ar putea asigura existența o mulțime de familii, dar ai avea nădejdea, că din banul tău să va jertfi un obol și pe altarul instituțiilor tale culturale. Dar de toate acestea nu se poate vorbi

câtă vreme nu ai industriași și comercianți din neamul tău în așa număr, încât ei să satisfacă trebuințelor.

Este deci o necesitate de ordin economic național și cultural să avem măsuri și comercianți noștri în toate branșele, căci prin aceasta nu numai reținem banul nostru câștigat cu multă sudoare, dar tot odată asigurăm și viața instituțiunilor noastre culturale.

Din cele spuse înțelegem însemnătatea și necesitatea industriei și comerțului în dezvoltarea noastră economică și socială. Pentru ca ele să fie îmbrățışate, e de lipsă ca în școli să se facă selecțiunea necesară, în licee, școli reale, profesorii și directorii să îndemne cu toată stăruința pe elevii, cari nu se prea învoiesc cu cartea, dar mai ales pe părinții lor, să nu stea o clipă la îndoială, ci să i dea la negoț ori meșteșuguri. În instituțiile noastre teologice și pedagogice să nu se mai primească decât elementele cele mai capabile, atât spiritualitate cât și trupește, să se limiteze numărul la strictul necesar al trebuințelor noastre. Tot asemenea la studii mai înalte să nu păsească decât aceia, cari sunt deplin pregătiți pentru ele. În urmă adevărații conducători ai poporului și în general toți cei ce stau în stingerie imediată cu poporul și fiii lui să caute prin sfaturi și îndemnuri binevoitoare, prin conferențe populare și alte mijloace, după zisa apostolului Pavel „cu timp și fără timp” să îndemne, ca fiii poporului să îmbrățășeze meșteriile și negoțul, arătându le primejdia la care sunt expuși prin înput narea pământului, prin scumpirea traiului și prin înmulțirea greutăților de tot soiul. Mult poate o vorbă bună spusă la timp. Dar imi veți zice, că Românul stă și te ascultă și în urmă dă dosul. Se prea poate, căci mulți surtucari în „haine nemțești” l'au tras pe sfoară, dar să căutăm să i câștigăm încrederea și ne va urma.

(Va urma.)

Dela sate.

Sfințirea bisericii din Bernade.

— 10 Iulie v. 1908.

Pe frumosul șes al Târnavei mici în sus, aproape de marginea secolmei, se află comuna Bernade, care este filia a comunei Bachnea.

Filia Bernade abia numără 100 suflete de confesiunea greco-orientală, majoritatea locuitorilor din aceasta comună fiind de confesiunea greco-catolică.

Acest popor mic încă s'a știut însușește de mărețele idealuri creștinești și de mult a început a aduna mijloace pentru edificarea unei biserici spre preamărirea lui Dumnezeu.

Adunarea mijloacelor a decurs cu multă greutate; și dacă filia Bernade nu eră ajutată de Preaveneratul Consistoriu arhiepiscopesc cu o sumă însemnată din fundațiunea nemuritorului Andrei Șaguna și de bogata familie Șogan din comuna vecină, nici că își putea împlini dorirea de a-și edifica biserică.

Îndată ce actualul Arhiepiscop înaltpreasfințitul Domn Arhiepiscop și Metropolit Ioan Meșianu a aflat despre starea miserie a filiei Bernade, nu a mai lăsat afacerea edificării bisericii dinaintea ochilor, până nu s'a terminat, iar acum după terminare ca o cunună de mult preț peste opera săvârșită, a cerut darul și binecuvântarea lui Dumnezeu, prin mandatariul seu, protopresbiterul tractual Nicoae Todoran.

Duminecă, în 6 Iulie v. mandatariul arhieresc a sosit în comună, însoțit de veteranul paroh Ioan Socaci din Cuștelnic.

Poporul din Bernade de ambele confesiuni și mulțime de popor din comunele vecine, a întâmpinat pre cel ce venea „întru numele Domnului” cu cuvîntă și cu însuflețire.

Îndată s'a și început actul sfințirii după tipicul prescriis, cu asistența preoților: Ioan Vătășan din Căpâlna de sus, Ioan Socaci din Cuștelnic, Nicolae Șandru din Coroiușântmărtin, George Dănilă parohul locului, Iuliu Holder din Lepindea și Nicolae Boieru din Suplac.

S'a făcut sfințirea apei, s'a încunjunat biserica de trei ori, stropindu-se cu apă și cetindu-se evangeliile obicinuite.

S'a purces apoi la celebrarea sf. liturgii, la finea căreia pînțele protopresbiter Todoran a ținut o instructivă cuvântare, plină de învățătură și îndemnuri mărețe, înșirând meritele ce'or ce au realizat, respective au făcut posibilă realizarea dorinței poporului din Bernade de a-și edifica biserică.

Predica a avut efect covârșitoriu. Când s'a amintit numele Exelenției Sale înaltpreasfințitului Domn Arhiepiscop și Metropolit Ioan Meșianu, adevăratul realizator a săvârșirii lucrărilor împreunate

cu edificarea turnului bisericeii, poporul a erupt în entuziasme aclamări de: „să trăiască” la adresa bunului Arhiepiscop.

Părintele protopresbiter a fost călduros felicitat din partea inteligenței pentru efectul covârșitor al predicii sale. După terminarea predicii s'a botezat și miruit întreg poporul și i-sa împărțit anafora.

Intreg actul sfințirii a fost impunător, laudă părintelui protopresbiter Nicolae Todoran și preoților asistente.

Mi s'a dat prilej cu aceasta ocaziune să văd și o tablă de peatră comemorativă, foarte bine lucrată. Aceasta așezată la loc potrivit va mărturisii totdeauna numele celor ce au binemeritat pentru acest sfânt loc.

După terminarea ritualelor preoții, în frunte cu dl protopresbiter Todoran, s'au intrunit la prânz, în casele unui vrednic fruntaș, unde s'au discutat mai multe afaceri de importanță locală. Nu au lipsit nici toastele. Șirul lor l'a început părințele protopresbiter Todoran, vorbind în termeni călduroși și cu fiască recunoștință despre meritele Excelenței Sale, Marele arhiepiscop Ioan Meșianu, din a cărui mandat s'a prezentat și cu ajutorul lui Dumnezeu a dat destinațiunei frumoasă biserică din această comună. Toastul a fost ascultat în picioare de toți cei de față, cari la fine au aclamat cu cuvință pe Marele Arhiepiscop, cu cuvintele: „să trăiască întru mulți ani”. Au vorbit apoi: preotul Nicolae Șandru pentru părinte e protopresbiter, preotul Holder pentru parohul local George Dănilă, preotul N. Boieru pentru poporul din Bernade, etc. La orele 2 p. m. s'a ridicat masa și s'a rentors fiecare la ale sale.

Ca de încheiere este a se remarca frumoasa împrejurare, că și un popor mic dar condus înțelepțeste poate săvârși lucruri laudabile.

Fie, ca poporului din Bernade să-i fie acest sanctuar totdeauna cel mai sumpțios, în jurul căruia adunându-se în zile bune și în zile grele, să-i servească ca sursă înoptriva multelor ispite lumești și ca far luminos întru prosperarea în ortodoxie și scumpa limbă românească. N. S.

Din protopresbiterate.

Conferența preoțească din protopresb. Dej.
— 26 Iulie n.

Preoțimea din protopresbiteratul Dejului în anul acesta s'a intrunit în conferență la 6/19 l. c. în parohia Ciceu-Poeni. Căzând comună aceasta tocmai la marginea tractului de câtră răsărit, la o depărtare foarte mare de câtră celelalte parohii, și având și o comunicațiune rea, care din cauza timpului ploios s'a făcut și mai rea, — conferența a fost slab cercetată, căci din 30 de preoți numai jumătate s'au prezentat. Dintre cei prezenți pe 11 i-a scuzat conferența, iar pe 4 i-a pedepsit cu câte 20 coroane, căci nu și-au scuzat absențarea. De altcum conferența aceasta a fost una dintre cele mai importante câte s'au ținut în acest tract.

Sf. liturghie a fost celebrată de protopresbiterul T. Hermann împreună cu G. Hango, A. Sighiarteu, I. Giurginea, D. Păltinean sen., Gr. Magherusan, I. Cotușiu, G. Micu și I. Purdean. — Cântările liturgice le-a executat preotul A. Bodea și el. abs. V. Maximilian. — După priceasnă preotul G. Hango a rostit poporului o cuvântare despre furt, pentru care conferența i-a exprimat laudă și mulțamiă protocolară.

Terminată sf. liturghie, s'a făcut parastas pentru marii binefăcători ai bisericeii, națiunii și patriei: metr. Andrei și Miron, pentru mecenaii Goșdu și Andronic, pentru repositul fost preot local Eutimiu Sighiarteu și pentru repositul binefăcător al bisericeii locale Demetriu Berințan și soția sa Paraschiva, apoi chemarea sfântului duh pentru preoții adunați în conferență.

După sfârșitul ritualelor acestora, G. Hango a cetit o rugăciune de mulțamiă, iar prot. T. Hermann a rostit o frumoasă cuvântare festivă în numele seu și al superiorității bisericești, la adresa parohului local A. Sighiarteu, care și-a serbat iubileul de 25 ani ai preoției.

Din cuvântarea festivă relevăm următoarele: Preotul Alexandru Sighiarteu și-a început activitatea preoțească ca capelan lângă bătrânul și neputinciosul său tată Eutimiu, trecând prin multe greutăți ale vieții, pe cari însă prin zelul și înțelegiunea sa le-a învins cu succes. Nedăruindu-i Dumnezeu prunci, toată activitatea sa și-a îndreptat-o spre înaintarea binelui bisericeii, școlăii și a deaproapelui. A regulat afacerile parohiale, a ridicat o școală,

a câștigat ca prin foc o grădină în centrul comunei, pe care cu timpul să se ridice o biserică corăspunzătoare, iar pentru ridicarea aceleia prin conlucrare cu poporul a înființat un fond, care estăzi se urcă la mai multe mii coroane, apoi a cumpărat pentru parohie o pădure aproape de 50 de jugăre și dela fericitei parohieni Demetriu Berințan și soția acestuia Paraschiva a mijlocit o frumoasă fundație în realități. Toate acestea și alte lucruri bune le-a putut face de multeori numai cu multe greutăți, căci nu odată, întreg poporul s'a răsculat în contra lui, dar azi e pace, căci poporul în urmă s'a convins, că a fost dus în rătăcire de un om, care nu pentru binele obștei, ci numai pentru interesul său personal a lucrat.

Eșind din biserică preoții s'au intrunit la masa preotului local, unde li s'a servit un dejun, apoi la școală, unde șeful tractului la 10 ore a deschis ședința prin următoarea cuvântare:

„Onorabilă conferență preoțească!
Iubiților frați preoți!

După un an de muncă pastorală, prestată în via Domnului la locurile, unde prin voința duhului sfânt a-ți fost chemați și aleși, iată-ne că ne revedem iară intruniți în conferența noastră anuală.

Ce mângăiere sufletească și ce bucurie înaltă este pentru mine a vă vedea ca pe frați împrejurul meu! Primiți deci urările mele de bine pentru buna sosire și salutarea mea frățască și la această intrunire!

Devisa, sub care și de astădată ne-am intrunit, este niziunța noastră spre progres. Nu însă în cele teoretice, cari aparțin altor terene și altor factori, ci în cele practice pastorale, religioase-morale, culturale și economice, cari în mare parte nouă nu sunt rezervate.

Greutățile, ce ați întâmpinat în viața practică și modalitățile, ce în cazuri concrete cu succes le-ați întrebuițat la dezlăturarea aceloră, cu un cuvânt, experiențele, cele-ați câștigat și pe cari veți binevoi a le împărtăși unii altora, de câte ori va cere necesitatea, dar mai ales aici în conferență, vă vor servi ca tot atâtea luminări aprinse, cari vă vor lumina căile, pe cari să umblați și pe cari căi să conduceți și pe poporul credincios întru a l'indupleca tot mai mult spre propășire în cele religioase morale, în cele culturale și în cele materiale, adevă a-i procura fericirea pământească și cerească, căci spre aceasta sunteți chemați. — Răscumpărați bine timpul, căci zilele grele sunt!

Pe lângă acestea lucrări, ce aveți să le îndepliniți, în parohii, ni se impune de sine datoriința de a ne îngriji încă de pe acum și de ridicarea nimbului acestui tract, prin acuirea cu timpul în parohia centrală Dej a unei case tractuale, ca locuință și cancelarie pentru protopresbiter.

Să nu perdeți iubiților frați nici când din vedere acel adevăr constatat, că validitatea noastră în oraș, și cu deosebire în centrele politice ale comitatelor, contribuie în mod foarte însemnat la ridicarea și asigurarea vazei și prestigiului sfintei noastre bisericeii în general. A conlucra din răspuneri și în această direcțiune, este o datoriință sfântă a noastră, dela a cărei împlinire nu este iertat a ne subtrage n'ici chiar în vederea însemnatei or jertfe materiale, pe cari va trebui cu deosebire noi preoții să le aducem pentru ajungerea acestui scop!

Semnaland prin acestea drumul, pe care chemați suntem a umbla, contând firm la sprijinul eficace al fraților voastre și implorând și dela acest loc harul și binecuvântarea duhului sfânt asupra lucrărilor, ce avem de îndeplinit, declar conferența a IX-a ordinară a preoțimei din acest tract de deschisă.

La constituirea biroului, conferența a aclamat de notariu pe presbiterul G. Hango, iar de bărbăți de încredere pentru verificarea protocolului pe preoții T. Cotușiu și A. Bodea.

După constituirea biroului, pentru împedecarea multelor absenții nemotivate dela conferență, la propunerea preotului A. Bodea, conferența a decis ca: pedeapsa în bani să se urce la minimumul de 20 cor., atestatele medicale să se timbreze și respectivii, pe lângă pedeapsa în bani, să fie supuși prin autoritatea bisericească și la alte pedepse disciplinare.

La constatarea numărului membrilor prezenți și absenți, conferența și-a exprimat condolențele prin sculare și rostirea cuvintelor: Odihească în pace! pentru membrul decedat anul trecut, Georgiu Lărgean, fost paroh în Negri-lești, și unul dintre cei mai de valoare preoți din tract. (Va urma.)

NOUȚĂȚI.

Congresul sârbesc. În ședința de Mercuri, care a ținut și după amiază, dela orele 4 până la 8, congresul bisericeii sârbești a hotărât să facă alegerea de patriarh în ședința de mâine, Sâmbătă, convocată pe orele 10 Radicalii, cari au majoritatea în congres, vor vota pentru Smeianovici, episcopul din Vârșet. De altcum decurg pertractări între oamenii de încredere ai guvernului și șefii radicalilor, pentru a-i îndupleca pe acestia să-și dea votul pentru Bogdanovici, episcopul din Buda, care a început să fie mai simpatic Sârbilor, de când a făcut declarația, că va primi demnitatea de patriarh numai în urma alegerii din partea congresului, și la nici un cas nu o primește pe calea numirii din partea guvernului, cu violarea autonomiei bisericeii sârbești.

Centenarul lui Popasu. Reuniunea învățătorilor gr. ort. români din diecesa Caransebeșului va sărta în 13 și 14 Septembrie n. c. când își va ține adunarea generală în orașul Caransebeș și centenarul dela nașterea episcopului de fericită aducere aminte Ioan Popasu, sub a cărui păstorire s'a înființat această reuniune. Se va celebra un parastas și se va ține o ședință festivă, dedicată memoriei acestui mare episcop.

Rectificare. Cu privire la notița „Regretabil” din numărul 77 al ziarului nostru, primul dela domnul I. Popoviciu, paroh în Gelmar, asigurarea, că chestia cu școala din acea comună nu e rezolvată încă și deloc nu în felul cum s'a spus în notița noastră. Comitetul parohial a luat, ce e drept, o hotărâre în privința aceasta, pe care parohul local a înaintat-o imediat pe calea sa, prin protopresbiterul tractual, consistorului arhidiecezan, înainte de a o aduce în fața sinodului parohial, și despre aceasta a făcut totodată arătare și inspectorului regesc de școale, în înțelesul §-lui 30 din legea școlară. Se așteaptă deci îndrumări dela superioritatea bisericească-școlară în chestia aceasta. Atâta e adevărat din întreaga știre.

Otto Bismarck. Eri, Joi, s'au împlinit zece ani dela moartea lui Bismarck, primul cancelar al Germaniei, omul de fier de odineoară, care a întemeiat imperiul național german de astăzi. Întreaga presă germană și-a adus aminte în articolele elogioase de enormele servicii făcute patriei sale de acest genial bărbat de stat, mort înainte cu 10 ani.

De nou condamnat. Înalta curie a respins recursul de nulitate și a aprobat sentința curții cu jurați din Pojon, după care preotul Andrei Hlinca e condamnat de nou la un an și jumătate temniță de stat și 200 coroane amendă în bani, pentru delictul agitației.

Teatrul Bauer. Directorul de teatru Leo Bauer începe la 1 August un ciclu de zece reprezentațiuni teatrale în Sebeșul-săsesc, cu societatea de nou compusă pentru sesiunea de eamnă. Din societate fac parte mulți membri noi, dar sunt și de cei vechi, între cari e și artistul Viebach.

Condamnări. Tribunalul regesc din Arad a condamnat pe Szilágyi Kiss István, fostul președinte al partidului social-democrat din Arad, la șase luni, iar pe Varga Ferencz, secretarul partidului, la un an închisoare de stat, pe motivul, că într-o intrunire publică au rostit cuvântări agitatorice în contra ordinii sociale.

Advocați condamnați. Doi advocați din Frumete, Breilich și Maylaender, s'au injurat și s'au palmuit mai în primăvară în sala de pertractare a tribunalului, pentru care neuviniță tabla regească din Buda-pesta i-a pedepsit pe amândoi cu câte o amendă în bani, în sumă de o mie cor.

Tifos în Sătmă. Se scrie din Sătmă, că acolo grasează tifosul în mod epidemic. S'au bolnăvit mai mulți, cesuri de moarte însă nu sunt încă. Motivul acestei epidemii de tifos e apa cea rea din Sătmă.

Ars de viu. În Greenville, America, mulțimea de pe stradă a făcut judecată asupra unui biet negru, care nu se știe încă ce crimă mare a putut să săvârșească, ca se merite pedeapsa de tot barabară ce i-a fost dictată. Oamenii l-au legat adevă de un stâlp, au aruncat paie și lemne pe el și iau dat foc. Nefericitul om a ars de viu, între cele mai îngrozitoare dureri și strigări.

Nenorocire. În Elveția se lucră la un tunel mai mare. O cartușă de dinamită a explodat în una din zilele trecute, și terenul în tunel s'a prăbușit pe o estindere de un kilometru, omorând 25 de lucrători și răniind grav pe alții și mai mulți.

Omorâta de trăznet. O familie țărănească a fost apucată pe drum de o furtună groaznică, cu fulgere și trăznete, într-o comună aproape de Leutschau. Trăznitul a căzut apoi cu putere în apropierea oamenilor și a omorât la moment pe muere, împreună cu copilul mic pe care-l ținea în brațe, iar bărbatul a primit mai multe arsuri grave, în urma cărora se luptă și el cu moartea.

O industrie înfloritoare se desvolalt în partea sudică a Ungariei, spre folosul ținutului din acea parte. E vorba de bine cunoscutele țigări ale lui Bohn din Chichinda-mare și Zsombolya, cari fiind sub conducerea bună și de specialitate a posesorului, s'au ridicat la cel mai însemnat etablisment în branșa aceasta în monarhia austro-ungară. Țigle sigure de copierii pat. ale lui Bohn, din cari se fabrică anual mai mult de 50 milioane, se bucură de o apreciere generală și de comande numeroase. Firma instalează acum și în Békés-Csaba un etablisment mare, care va pune la dispoziția multor lucrători venite considerabile.

Petrecere în Rășinari. Tinerimea studiosă din Rășinari invită la producțiunea corală-declamatorie care se va aranja acolo în 2 August st. n. (ziua de sf. Ilie) în sa'a festivă a școlăii. Dirigentul corului Ioan Vidrighin. Începutul la orele 2 și jum. p. m. Prețul de intrare: de persoană 1 cor., de familie 2 coroane. O parte a venitului curat este destinată pentru biblioteca școlară. Suprasolviri se primesc cu mulțamiță și se vor cuita pe cale ziaristică.

Teatrul în Nucet. Tinerimea studiosă din Nucet invită la producțiunea teatrală, împreună cu declamări și cântări, ce va avea loc în 2 August n. (sf. Ilie) în școala comună din loc. Începutul la 2 ore p. m. Prețul de intrare: Locul I 1 cor., locul II 70 fil. locul III 40 fil. Venitul curat este destinat pentru înființarea unei biblioteci populare. Suprasolviri se primesc cu mulțamiță și se vor da publicității.

Petrecere românească în Bachnea. Ni se scrie, că petrecerea românească, ținută în 19 Iulie n. în comuna Bachnea, a fost foarte succasă. A lual parte tot ce e mai de frunte în jurul acelei comune, advocați, preoți, învățători, studenți universitari, teologi, elevi dela liceu etc. Școala de stat din Bachnea, unde s'a ținut petrecerea, a fost plină de public. Peste tot, în părțile de pe valea Târnaviei mici, se vede o îmbucurătoare deșteptare și activitate pe toate terenurile, ceea ce, după cum ne informează corespondentul nostru, este a se atribui zelului harnicilor conducători, cari s'au apucat cu energie de munca grea a luminării poporului nostru.

Din public.†)

Mulțamiță publică.

La petrecerea de vară aranjată în Bachnea la 6/19 Iulie a. c. în favorul bibliotecii par. din Bachnea, au încurs oferte și suprasolviri dela următorii:

Grof Bethlen Árpád 10 cor., George Muica paroh, Danil Boila comerciant câte 2-80 cor., J. Boila jurist, Em. Pop, Kovács Piroška, Hala Irina, Dávid Domokos, Geréb Mihály, Sándor András și Major Ferencz câte 80 fil., Laurențiu Pop, 2 cor., Dr. Rom. Boila adv. 580 cor. Samfira Bunde 60 fil., Ștefan Faust par. gr.-cat. C. Maior par. cat. câte 3 cor., Dr. Morariu 4 cor.

Din oferte, suprasolviri și bilete de intrare au încurs cu totul 101 cor, 60 fil. din care sumă subtragându-se spesele de cor. 71-60 s'a administrat ca venit curat pentru biblioteca parohială suma de 30 coroane.

Marinimoșii contribuției primească și pe calea aceasta mulțamița comitetului aranjator.

Bachnea, la 10/23 Iulie 1908.

Iuliu Holdăr
cassar

George Dănilă
controlor

Posta redacției.

Măgona. Nu e potrivită pentru foaia noastră.

*) Pentru cele cuprinse în rubrica aceasta Redacțiunea nu primește răspunderea.

Publicare.

În înțelesul §-ului 10 din statutele subsemnatului institut prin aceasta se provoacă subscriitorii acțiilor din emisiunea a III-a Nr. 10, 125, 9926, 6756, 6383, 6384, 6385, 6386, 6387, 7338, 7339, 7407, 7408, 8376, 8706, 8707, 8998, 10,020, 9794, 9617, 9616, 9615, 9614, 9613, 9612, 9611, 9610, 9609, 9608, 7020, 6794, 6617, 6616, 6615, 6614, 6613, 6612, 6611, 6610, 6609, 6608, 8581, 10,287, 7287, 8702, 11,702, 7279, 7280, 10,280, 7765, 8208, 8815, 8963, 8964, 8965, 8991, 8992, 6830, 9830, 10,765, 11,208, 11,815, 11,963, 11,964, 11,965, 11,991, 11,992, 7285, 8439, 8679, 10,190, 10,285, 11,439, 11,678, 8986, 8987, 11,986, 11,987, 9421, 7814, 7815, 7816, 7817, 7818, 7819, 10,814, 10,815, 10,816, 10,817, 10,818, 10,819, 8354,

8355, 9217, 9218, 9220, 9221, 9224, 9970, 6742, 6743, 6744, 6745, 6746, 6747, 6748, 6749, 6750, 6751, 7881, 9744, 9745, 9746, 9747, 9748, 9749, 9750, 9751, 10,881, 8188, 11,188, 7700, 8189, 10,700, 11,189, 8637, 7136, 7137, 10,027, 10,028, 10,136, 10,137, 11,947, 8368, 11,368, 7779, 8984, 8985, 10,779, 11,984, 11,985, 8490, 8596, 8597, 8559, 10,226, 10,227, 10,240, 8969, 8968, 8961, 10,394, 10,320, 11,584; ca în termen de 6 săptămâni dela apariția acestei publicări să plătească ratele restante, căci la caz contrar sumele plătite de ei mai înainte cad în folosul institutului, iar titlurile acțiilor lor se anulează și sub aceiași numeri se emit alți titli de acții.

Direcțiunea instit. de credit și econ.

(211) 1-1

„ALBINA“

Sibiu, — (Nagyszeben).

Baia de cură din Rodbav (Nádpatak)

băi cu izvoare de jod, sulfur și sare; înlocuiește apele din Lipik, Hall și Csiz, contra boalelor reumatice și ischiasului cu rezultate de vindecare neîntrecute; la boale femeiești, anemie și nervozitate are rezultate vindecătoare deosebite.

Sezonul: Dela sfârșitul lui Maiu până la începutul lui Septembrie.

Drum de o oară dela stația căilor ferate în comitatul Tárnavei mari.

Păduri, parcuri umbroase, locuințe moderne, muzică, întreținere de clasa primă, reducere considerabilă la prețul odăilor, înainte și după sezon.

Stațiune: Sânbăta inferioară, unde să capătă în tot timpul trăsuri.

Oficiul poștal: Cincul mare, cu circulație poștală zilnică.

Prospecte să trimit și cu deslășiri servește cu cea mai mare plăcere

[192] 3-3

Direcțiunea băilor.

Un câne de Leonberg

de 10 Luni e de vânzare la Vama din Str. Turnu-Roșu. (208) 1-3

PUBLICARE.

Biserica gr.-or. din Vurpăr, comitatul Szeben, vinde pe cale de licitațiune în 23 Iuliu (4 August) 1908 trifoiu de nutreț pe un pământ de 16 jug. cat.; trifoiul îl cosește și uscă cumpărătorul.

Celelalte condițiuni a se vedea la oficiul parohial gr.-ort.

Vurpăr, 15/28 Iuliu 1908.

[207] 2-2

Comitetul parohial.

APĂ MINERALĂ PHÖNIX DIN BUZIÁS

Arată un rezultat frapant la suferințe de rărunchi și beșică.

Plăcută, puțin acrie, bogată în acid carbonic, lipsită de fier.

Ca apă de masă extraordinar de recreatoare.

Vindecă, împrospetează. Recomandată de medici.

Folosită la cură a dovedit efecte excelente la morburile de rărunchi și beșică, la catar cronic de rărunchi, peatră, prerum și la catarale ale secrețiunii. — **Prospecte trimite la cerere administrația**

Direcțiunei băilor lui CARL ALBRECHT în Buziasfürdő.

(286) 67-100

La Librăria arhidiecezană

se află de vânzare:

- Cosma M., Album de țesături și broderii naționale 16—
- Modele de cusături românești caet I. —50
- Modele de cusături românești caet II. 1—
- A. O. Maior, Biblioteca copiilor vol. I—III à 1—

M. BOHN & COMPAGNONI KIKINDA MARE și ZOMBOLYA.

Cel mai vechiu, mai mare și mai bun etablisment din monarhia Austro-Ungară e

FABRICA DE ȚIGLE a lui BOHN în KIKINDA MARE și ZOMBOLYA.

Infinitată în 1864. — Referințele cele mai favorabile. — Infinitată în 1864.

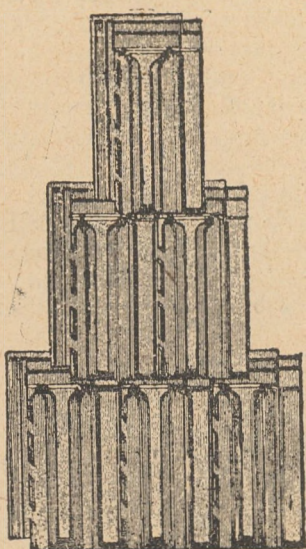
Producțiune anuală de 50 milioane
a țiglelor sigure de coperiș ale lui Bohn, pat. c. și r.

— IN OXID DE FER SAU NATURAL SAU LA DORINȚĂ VĂPSITE CU THEER. —

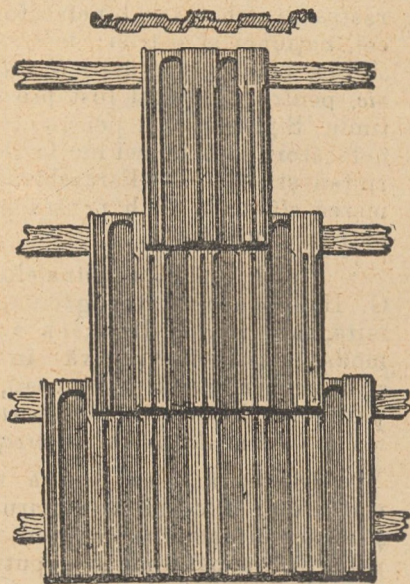
PRODUCTE: Țiglele sigure de coperiș patentate ale lui Bohn. Coperiș ieftin și frumos.

(203) 1-10

Cataloge ilustrate și mustre, gratis și franco.

Fabric. de Nagykikinda.
Țigle de siguranță pentru acoperiș, patentate, sistem Bohn, Nr. 272.

Fabricat de Zombolya
Țigle de siguranță pentru acoperiș patentate Nr. 253.

Unde se pot procura

REVERENZI

croite cu chic și lucrate bine? Numai la

IOAN PETRĂSCU

măiestru croitor, Sibiu, Str. Cisnădiei Nr. 34,

pentru că el le croește foarte bine și pe lângă că le lucră din material bun le face și cu un preț de tot moderat și la caz de urgență le poate face în timpul cel mai scurt posibil.

Să mergem dar la el, să sprijinim industria românească, căci numai astfel putem deveni tari și mari! [25] 20-52

Premiat cu medalia cea mare la expoziția milenară din Budapesta în 1896.

Turnătorie de clopote și fabrică de scaune de fier pentru clopote

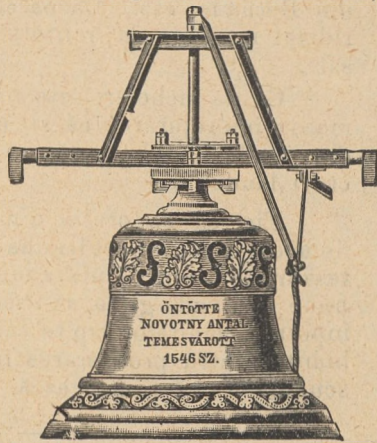
ANTONIU NOVOTNY

în Timișoara-Fabric

se recomandă spre pregătirea clopotelor nou, cum la turnarea de nou a cloptelor stricate, spre facerea de clopote întregi, armonioase pe lângă garanță de mai mulți ani, provăzute cu ajustări de fier bătut, construite spre a le întoarce cu ușurință în orice parte, în dată ce clopotele sunt bătute de o lature, fiind astfel mântuite de crepare. Cu deosebire sunt recomandate (150) 6-52

Clopotele găurite

o invențiune proprie și premiată în mai multe rânduri. Aceste clopote, cari sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri ca figura S, au ton mai intensiv, mai adânc, mai limpede, mai plăcut și cu vibrație mai voluminoasă de cât clopotele turnate după sistemul vechiu, astfel că un clopot patentat de 327 kg., este egal în ton cu unul de 461 kg turnat după sistemul vechiu. — Mai departe se recomandă pentru facerea de scaune de fier bătut, de sine stătătoare, pentru preadjustarea clopotelor vechi cu ajustare de fier bătut, ca și spre turnarea de toace de metal. Prețuranturi ilustrate gratis.

Nr. 63/908 D. f. g. (209) 1—3

Concurs.

Pentru ocuparea unui post de profesor la gimnaziul public român gr.-or. din Brad cu specialitatea: *limba și literatura maghiară și latină*, ori: *limba și literatura maghiară cu oricare alt obiect*, se scrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Concurenții își vor adresa petițiile lor la comitetul gimnazial și le vor însoți cu următoarele documente:

1. Carte de botez prin care vor dovedi, că sunt Români de confesiunea gr.-or.
2. Atestat de moralitate.
3. Atestat medical, că sunt deplini sănătoși și
4. Revers, că se vor conforma întru toate legilor și dispozițiilor bisericești-scolare și regulamentelor în vigoare și la caz, dacă se va pretinde, se obligă a propune și alte obiecte, cari i se vor distribui prin direcțiunea gimnazială.

5. Diploma de profesor conform art. de lege XXX: 1883, ori în lipsa acesteia document despre examenele prestate, și la caz, dacă a mai fost aplicat, document de conduită despre anii de serviciu.

Beneficiul împreună cu acest post e pentru cazul, că nu are diploma: salar ca profesor suplinitor de 1600 cor. (una mie șase sute); dacă are diploma va fi ales de profesor provizor, în care calitate va funcționa 3 ani cu salar de 2000 cor. (doaua mii) pe an, iar după acest termen va fi promovat ca profesor ordinar definitiv cu 2400 cor. (doaua mii patru sute), șase cuincuenții la 100 cor. și drept de penziune la fondul arhiepiscopesc, la care se vor socoti și anii de funcțiune din timpul provizoratului.

Postul are să se ocupe la 1/14 Septembrie, 1908.

Brad, din ședința reprezentanții gimnazialului public român gr.-or. ținută la 21 Mai, 1908.

Vasiliu Dămian

Dr. Pavel Oprea

președinte.

secretar.

Ca practicant

afă loc un tânăr din familie bună, absolvent de cel puțin 3 sau 4 clase gimnaziale sau reale, la firma

Ioan Comșa și fiu

(210) 1—3 în Săliște.

Nr. 985 36 PL 1908. (205) 2—3

CONCURS

Pentru îndeplinirea postului de secretar la Consistoriul ortodox român din Oradea-mare, în mod definitiv, cu salar de 2900 cor. și dreptul de penziune în cadrul statutelor fondului de penziune pentru funcționarii consistoriali, se publică concurs până la 17/30 August a. c.

Cine dorește a ocupa acest post, să-și înainteze recursul subsemnatului Consistor, provăzute cu documente:

- a) că, e credincios al bisericii ortodoxe române;
- b) că, e preot ori teolog cu examen de calificare preotească;
- c) că, e licențiat s'au absolvent al facultății juridice s'au celei de litere (filozofie) și ce limbi vorbește și scrie;

d) ce activitate publică a dezvoltat până acum, fie prin lucrări literare, ori pe terenul școlar, s'au administrativ.

Secretarul în afară de agendele ordinare secretariali și cele prezidiale, va prevedea și referada în senatul școlar și cel episcopesc.

Oradea-mare, 1/14 Iulie 1908.

Consistorul eparohial gr.-or. român din Oradea-mare.

Nr. 825/908 (191) 3—3

Concurs.

În conformitate cu rezoluția consistorială Nr. 1357 Școl. a. c. se scrie concurs cu termen de 30 zile, pentru postul al II-lea învățătoresc din **Parau** pe lângă salarul legal.

Cel ales, este datoriu a instrui elevii, în cântările bisericești și a cânta cu ei răspunsurile dela sf. liturgie presum și a ocupa elevii cu grădinaritul.

Cererele se vor înainta subsemnatului oficiu protopresbiter în termenul arătat.

Făgăraș, în 4 Iuliu 1908.

Oficiul protopresbiter al gr.-or.

Nicolae Borzea
protopop.**Publicațiune.**

Pentru livrare de:

1. Pâne de grâu curat.
2. Franzele făcute din făină de grâu curat cu lapte.
3. Făină de grâu curat Nr. 2. și 3.
4. Carne de vită.
5. Carne de vițel.
6. Carne de porc și
7. Unsoare de porc, toate de prima calitate pentru alimentarea

alor 220—250 elevi dela seminarul teologic-pedagogic gr. ort. român „Andreian” din Sibiu în anul școlar 1908/9.

Doritorii de a reflecta la careva din aceste poziții să-și înainteze ofertele în scris, provăzute cu timbru de 1 cor., în persoană, la subscripția până în 15 August st. n. incu-zive, unde vor afla mai deaproape și condițiile speciale pentru încheierea contractului, cum și eventul alte informațiuni. Ofertele intrate după termen nu se vor lua în considerare.

Tot în acest termen se pot înainta în scris oferte pentru resturile de mâncare dela mese și culină. Sibiu, 27 Iulie n. 1908.

Constantin Dimian
econom seminarial.

[204] 2—3

Nr. 334/1908.

[169] 3—3

Concurs.

Pentru întregirea definitivă a posturilor învățătoresci în posturile mai jos însemnate din protopresbiteratul Deva, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

1. **Boholt**, salar 600 cor., cuartir și lemne.
2. **Noșag**, salar 600 cor., cuartir și lemne.
3. **Suligete**, salar 600 cor., cuartir și lemne.
4. **Vărmaga**, salar 600 cor., cuartir și lemne.

Suplicele concursuali provăzute cu documentele necesare să se înainteze subscripției în termenul deschis.

Învățătorii sunt îndatorați a instrui și elevii din școala de repetiție și a cânta cu școlarii în biserică.

Dobra, la 20 Iunie 1908.

Oficiul protopresbiter al gr.-or. rom. al tractului Deva, în conțelegere cu comitetele parohiale.

Iosif Morariu
adm. protopresb.

Nr. 258/1908 Of. ppresb. [170] 3—3

Concurs.

Pentru ocuparea posturilor învățătoresci dela școalele populare confesionale gr. or. române din comunele bisericești mai jos numite prin aceasta se publică concurs cu termen de 30 zile, computat dela prima aparițiune a acestui concurs în „Telegraful Român”.

1. **Chinești** cu salar de 600 cor. din repartitie de pe popor, locuință, lemne de foc și relut de grădină. Coincuenalele se vor da numai după timpul servit la această școală.
2. **Ciceu-Poeni și Dobricel**, învățător embulant cu salar de 600 cor. din repartitie de pe popor, locuință, lemne de foc și grădină.
3. **Ciceu-Corabie** cu salar de 600 cor., din cari 400 cor. din repartitie de pe popor și 200 cor. din ajutor de stat, locuință, lemne de foc și grădină.
4. **Negrilești** cu salar de 600 cor., din cari 300 din repartitie de pe popor, iar 300 cor. din ajutor de stat, locuință, lemne de foc și grădină.

În comunele de sub 2, 3 și 4 urcarea salarului la câte 1000 cor. se va exopara din ajutor de stat după alegerea și respective după întărirea definitivă a învățătorului ales. Tot astfel și coincuenalele după serviciul definitiv implinit la oricare școală de ale noastre.

Cei aleși sunt datorii a propune și religiunea în școală la toate clasele, a conduce și școala de repetițiune și a cânta în Dumineci și sărbători cu copiii la sf. liturgie.

Concurenții au să-și aștearnă rugărilor, instruite conform normelor în vigoare la subsemnatul oficiu protopresbiter în termenul deschis și apoi înainte de alege să se prezenteze poporului în biserică spre a fi cunoscuți și spre a-și arăta dexteritatea în cântări.

Dej, 18 Ianu 1908.

Oficiul protopresbiter al tractului gr. or. Dej.

Teodor Hermann
protopresbiter.

Nr. 304/1908 prot. [175] 3—3

Concurs.

Pentru întregirea posturilor învățătoresci din comunele mai jos însemnate se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

1. **Cerghidul-mare**, salar 600 cor. și anume: 550 cor. din repartitie, iar 50 coroane din venitul cantoral, cuartir și grădină.
2. **Erdősangeorgiu**, salar 600 cor. din repartitie, cuartir și grădină.
3. **Icelandul-mare**, salar 600 cor. și anume 400 cor. din repartitie, și usufructul alor 12 jugăre de pământ comasat în preț de 200 cor., cuartir și grădină.
4. **Medeșfalău**, salar 600 cor. și anume 200 cor. din repartitie, 280 cor. din lada bisericii și 120 cor. venit cantoral din naturalii și stolă, cuartir și grădină.
5. **Petea-de-câmpie**, salar 600 cor. și anume: 172 interesele unei obligațiuni de stat, 188 cor. din repartitie și usufructul alor 12 jugăre de pământ în preț de 240 cor., și venitele stolare îndatinate, cuartir și grădină.

Cei aleși în Cerghidul-mare, Medeșfalău și Petea de câmpie au să-și ocupe deodată cu postul învățătoresc și postul cantoral, eară cei aleși în Erdősangeorgiu și Icelandul mare vor ocupa postul de cantor numai dela 1 Iulie 1910, dela care dat vor primi și venitele cantonale, cari în Icelandul-mare sunt computate în 400 cor. eară în Erdősangeorgiu în 200 cor.

În comunele în cari salarele nu se pot întregi la minimul legal conform art. de lege XXVII din 1907, din mijloacele bisericești îndată după ocuparea posturilor se va înainta rugare la înaltul ministeriu de culte și instrucțiune publică pentru ajutor de stat.

Cuincuenalele se compută la toate posturile numai dela instituirea definitivă la școalele acestora. Anii serviți la alte școale nu se consideră.

Învățătorii sunt îndatorați a ține prelegere cu școlarii de repetiție, a instrui elevii în cântările bisericești și a cânta cu ei răspunsurile la liturgie și a ocupa elevii cu grădinaritul.

Reflectanții la vreunul din aceste posturi vor avea a se prezenta în zi de Duminecă ori sărbătoare la biserică spre a-și arăta dexteritatea în cântări și tipic, și să-și aștearnă rugările instruite conform legilor în vigoare la subsemnatul oficiu protopresbiter în termenul susindicat.

Murăș-Oșorheiu, 23 Iunie 1908.

Oficiul protopresbiter al gr.-or. al Murăș-Oșorheiului în conțelegere cu comitetele parohiale.

Ștefan Russu
protopresbiter.

Nr. 185/1908. [193] 2—3

Concurs.

Pentru întregirea definitivă a posturilor de învățători la școalele confes. gr.-ort. române din comunele mai jos însemnate, se scrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

1. **Opidul Hunedoara**, un post de învățător cu salar de 1100 cor. solvibil anticipativ în rate lunare din cassa bisericești, cuartir în localul școlii și 50 coroane relut de lemne.

Dela învățătorul, care va fi ales la acest post se cere, ca să propună și religiunea în școală, să fie cântăreț bun, obligat fiind să conducă corul, să ocupe și locul de cantor — și ca atare, când nu e ocupat cu școala sau cu corul în Dumineci și sărbători, e dator a conduce regulat și cântările din strană, având a cânta cu elevii și răspunsurile la liturgie.

2. **Batiz cu Calonul mic**, cu salar de ocamdată — până la 1 Iulie 1910 când se va întregi la suma de 1000 cor. — 600 cor. și 10 cor. pentru participare la conferințele învățătoresci, cuartir în localul școlii, grădină pentru legumi și 8 metri de lemne, din care să se încălzească și sala de învățământ.

Învățătorul ales are dator să propună și religiunea în școală, a instrui elevii și în cântările bisericești, a ține prelegere cu cei de repetiție și a cânta cu școlarii în Dumineci și sărbători răspunsurile la liturgie.

Cuincuenalele se compută începând dela alegere numai după 5 ani de serviciu neîntrerupt la aceste școale.

Concurenții la aceste posturi au să așterne cererile instruite conform legilor în vigoare la subsemnatul oficiu protopresbiter în termenul sus indicat îndatorați fiind a se prezenta înainte de alegere în vre-o Duminecă ori sărbătoare la biserică din comuna respectivă spre a-și arăta dexteritatea în cântări și tipic.

Hunedoara, la 4 Iulie 1908

Oficiul protopresbiter al gr.-or. al Hunedoarei în conțelegere cu comitetele parohiale.

Avram P. Păcurariu
protopresbiter.

Nr. 347/1908 [177] 3—3

Concurs.

Pentru întregirea posturilor vacante de învățători dela comunele bisericești mai jos însemnate din protopresbiteratul Lupșa se scrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegr. Român”.

1. **Ocolișul-mare** salar 600 cor. din cassa bisericești și repartitie dela popor, cuartir liber în edificiul școlii, lemne de foc și grădină școlară în natură resp. 20 cor. echivalentul grădinei.

La casă că învățătorul va putea înființa cor bisericesc cu adulții se va împărtași de deosebită remunerație pentru cor, care o va vota comitetul parohial la timpul seu.

2. **Ofenbaia** salar 600 cor. dela biserică, cuartir în natură și echivalentul grădinei școlare 20 cor.

3. **Ponor** salar 600 cor. dela biserică și repartitie din popor, cuartir în edificiul școlii și 20 cor. relutul grădinei.

Preferiți vor fi cântăreții mai buni și concurenții cu 4 clase gimnaziale.

4. **Vidolm** salar 600 cor., anume 270 cor. dela stat și 330 cor. dela biserică și repartitie pe popor, locuință în natură și grădină de legume.

Cei instituți la toate aceste posturi sunt datorii a conduce elevii la biserică și a cânta cu ei liturgia în cor, apoi vor prevedea și instrucțiunea din școalele de repetiție.

Concurenții, afară de atestatele de calificare legale și alte documente recomandatoare au a-și înzeștră petițiunile și cu act despre depunerea jurământului oficial. Minimalul salarelor de 1000 cor. în senzul art. de lege XXVII. din 1907, să asigure numai din 1 Iulie 1910, asemenea anii de serviciu pentru cuincuenale se socotesc numai cei petrecuți în aceste posturi — afară de Vidolm, unde asigură statul și cuincuenalele.

Petițiunile înzeștră în regulă cu documentele de lipsă să aștern în termenul deschis subscripției oficiu protopresbiter, având petenții a se prezenta și în persoană în comunele pentru cari concurează spre a cânta în biserică și a face cunoștință și cu poporul.

Ofenbaia, 23 Iunie 1908.

Oficiul protopresbiter al gr. orient. al Lupșei în conțelegere cu comitetele parohiale concernente.

Vasile Gan
protopresbiter.

Nr. 545. [179] 3—3

Concurs

Pentru întregirea unui post învățătoresc la școala confesională din Cristian se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegr. Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: salar fundamental de 600 cor., cuartir în natură și 12 cor. pentru 1/4 jugă grădină.

Cu prima Iulie 1910 salarul fundamental se întregeste la 1000 cor.

Cuincuenalele se compută dela data instituirii definitive. Anii serviți aiera nu se compută.

Alesul învățător va fi îndatorat a înființa și conduce corul bisericesc în Dumineci și sărbători, pentru cari prestațiuni va primi o remunerațiune deosebită conform dexterității lui.

Concurenții au să-și înainteze cererile instruite conform normelor din vigoare în termenul indicat, subsemnatului oficiu protopresbiter, și înainte de alege să se prezenteze poporului în biserică, spre a-și arăta dexteritatea în cântări și în tipic.

Zernești, în 24 Iunie 1908.

Oficiul protopresbiter al Branului în conțelegere cu comitetul parohial.

Ioan Hamsea
protopop.

Nr. 351/1908. [190] 3—3

Concurs

Pentru întregirea postului de paroh în parohia de clasa a III-a **Almașul mic** cu filia **Archia**, protopresbiteratul Deva, se scrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post de paroh sunt cele fesonate în coala B. pentru întregirea venitelor preotești dela stat.

Doritorii de a ocupa acest post de paroh să-și prezenteze cererile concursuale, instruite conform normelor în vigoare, subsemnatului oficiu protopresbiter, în termenul arătat, având a să prezenta la sfânta biserică spre a cânta respective a celebra și cuvântă.

Dobra, la 3 Iulie 1908.

Oficiul protopresbiter al gr.-or. rom. al tr. Deva în conțelegere cu comitetul parohial.

Iosif Morariu
adm. protop.

Nr. 417/1908 prot. [183] 3—3

Concurs

Pentru întregirea posturilor vacante de învățători dela școalele confesionale gr.-or. române în comunele aparținătoare protopresbiteratului Sibiu să scrie prin aceasta concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegr. Român”.

1. Cornățal, salar de 600 cor. cuartir și grădină în natură.

2. Cristian, salar 600 cor. relut de cuartir 100 cor. și 4 stângini de lemne în natură.

3. Gușteriță, salar 600 cor. relut de cuartir 40 cor. și lemnele de foc.

4. Rășinar, salar 700 cor. relut de cuartir 60 cor. și relut de lemne 60 cor.

5. Vurpăr, salar 1000 cor. și adecă 600 cor. din lada bisericeii ear 400 cor. din repartitie, cuartir în natură și relut de grădină 20 cor.

Cuincenalele să compută la toate aceste posturi numai pentru anii serviți după instituirea definitivă la aceste școale, deci anii serviți la alte școale nu se consideră.

Cei aleși primesc pe lângă altele îndatorirea a instrui și conduce cu elevii în Dumineci și sărbători cântările liturgice în biserică; unde sunt doi învățători alternativ unul va provide strana la utrenie, celalalt cântările liturgice la liturgie; vor fi datori a provide învățământul în școală de repetiție, cel din Vurpăr va trebui, întrucât nu are, ași câștiga și calificarea pentru școalele de repetiție economică.

Doritorii a ocupa unul din aceste posturi își vor așterne cererile instruite cu documentele prescise (Atestat de botez și de școală, absolutoriu pedagogic, diploma și eventuale atestate de serviciu) subsemnatului oficiu, având a să prezenta în vre-o Duminecă sau sărbătoare în biserică spre a-și arată aptitudinea în cântări.

Sibiu, în 3 Iulie 1908.

Oficiul protopresbiter al tractului Sibiu.

Dr. Ioan Stroia
protopresb.

Nrii 337 și 376/1908. [184] 3—3

Concurs

Se scrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”, pentru întregirea următoarelor posturi:

a) Pentru postul de capelan din parohia de cl. I **Bulzești de Jos** cu filii **Străuț** și **Ticri**, concurs nou, cu aceea, că după ce la primul concurs nu s'au însinuat nici un competent, în lipsa celor calificați pentru parohia de cl. I se admit recurenți și cu calificare de cl. II ear în lipsa acestora și de cei cu calificare de cl. III.

b) Pentru parohia de cl. II **Tomnatecul de Jos**.

Emolumentele sunt: pentru postul de capelan toate venitele din filii, având a locui el până la moartea parohului în filia Ticri. Pentru postul de paroh emolumentele sunt cele statorite în coala B, pentru întregirea dotațiunii dela stat.

Competenții au a-și așterne în termenul deschis petițiunile lor, instruite conform normelor din vigoare.

Brad, 24 Iunie 1908.

Oficiul protopresbiter al tractului Zarand.

Vasilie Dămian
protopresb.

Nr. 638/1908 protopresb. [186] 3—3

Concurs

Pentru ocuparea definitivă a posturilor învățătorescilor din comunele bisericesti mai jos însemnate din protopresbiteratul tractului Sighișoara să publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

1. Ferihaz, postul al II-lea, cu salar anual de 600 coroane, cuartir în natură, eventual relut și lemne.

2. Hetur, salar 600 coroane, din care 100 coroane prin repartitie dela popor, folosirea a doua pământuri compute cu 140 coroane doi stângini de lemne cu 60 coroane, și cuartir în edificiul școlai.

3. Șaș, salar anual 600 coroane, și anume: 380 coroane în bani prin repartitie dela popor 140 coroane din folosirea pământului școlai cinci stângini de lemne cu 80 coroane, și cuartir în edificiul școlai.

Concurenții, suplicele concursuale provăzute cu documentele prescise, să le înainteze subscrului oficiu protopresbiter al în termenul deschis, și înainte de alege să se prezinte poporului în biserică, spre a-și arată dexteritatea în cântări și tipic, având aleși a instrui atât elevii de toate zilele cât și pe cei de repetiție în cântările bisericesti liturgice și a le conduce în Dumineci și sărbători.

Sighișoara, 4 Iulie 1908.

Oficiul protopresbiter al tractului Sighișoara în conțelegere cu comitetele parohiale concernate.

Dimitrie Moldovan
protopresb.

Nr. 511/1908. [185] 3—3

Concurs

Pentru întregirea postului de al doilea învățător și al treilea de învățătoare dela școala populară confesională gr.-or. română din **Porcști**, protopresbiteratul gr.-or. al Avrighului se scrie prin aceasta concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Tel. Român”.

Emolumentele împreunate cu acestea posturi sunt cele prescise în legile noastre bisericesti-scolare.

Doritorii de a ocupa vre-unul din aceste posturi să-și substearnă cererile concursuale instruite conform legilor în vigoare la subscrului oficiu protopresbiter al gr.-or. al Avrighului (poșta Avrigh, Feklek, Szobenvármegye) până la termenul sus-indicat, având a se prezenta în vre-o Duminecă sau sărbătoare la sânta biserică spre a face cunoștință cu poporul și referințele locali.

Avrigh, 1 Iulie 1908.

Oficiul protopresbiter al gr.-or. al Avrighului, în conțelegere cu comitetul parohial respectiv.

Ioan Cădea
protopop.

Nr. 563/1908. [178] 3—3

Concurs

Pentru întregirea posturilor învățătorescilor din comunele mai jos însemnate, aparținătoare protopresbiteratului Turda, să publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegr. Român”.

1. Turda, cu salar de 700 cor., cuartir în natură și 20 cor. relut de grădină. Remunerație separată pentru conducerea corului și pentru agendele scripturistice.

2. Agărbici, cu salar de 600 cor., cuartir, grădină și lemne de foc.

3. Cristiș, salar 600 cor., cuartir și grădină.

4. Gabud, salar 600 cor., relut de cuartir și grădină.

5. Hidș, salar 600 cor., relut de cuartir și de grădină.

6. Săniacob de mureș, salar 600 cor., cuartir și grădină.

7. Soporal de Câmpie, salar 600 cor., cuartir și grădină.

Cu 1 Iulie 1910 salariile din comunele Turda și Agărbici să vor întregi din mijloace curat bisericesti la suma de 1100 respective 1000, iar în celelalte comune tot la 1000 cor., parte din mijloace proprii, parte din ajutoare dela stat.

Cuincenalele să vor compută la toate posturile dela datul introducerii în oficiu a învățătorului. Anii serviți în alte comune nu să numără.

Cei aleși sunt datori a instrui în școala de repetiție, a conduce grădina de pomărit și a cânta cu copii în Dumineci și sărbători la liturgie. Învățătorii din Cristiș, Săniacob și Soporal de Câmpie vor avea să prevadă provizor și cantoratul.

Concurenții au să-și promoveze cererile concursuale instruite în ordine în termen deschis subsemnatului oficiu protopresbiter al înainte de alege să se prezinte poporului în biserică spre a-și arată dexteritatea în cântări și tipic.

Turda, 20 Iunie 1908.

Oficiul protopresbiter al în conțelegere cu comitetele parohiale.

Iovian Murașianu
protopop.

Nr. 589/1908. [198] 2—3

Concurs

Devenind vacante posturile învățătorescilor din comunele noastre bisericesti:

1. Arini și

2. Marcoș, pentru ocuparea lor se scrie concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu aceste posturi sunt pentru:

1. Arini salarul legal cu ajutoare dela V. Consistoriu și putându-se esopera și ajutor dela stat, iar pentru

2. Marcoș, a) salar în bani dela biserică 300 cor., în cari 40 cor. sunt compute venitul jumătate de cantor.

b) până la finalizarea cu întregirea sa a-riului la suma prescisa de noua lege școlară va avea dela stat 300 cor.,

c) dreptul de pădurit și pășunat cel puțin 15 cor.,

d) grădina școlară de circa 400⁰.

e) bani de cuartir 50 cor. eventual cuartir natural.

f) știind să formeze și conducă cor, nu i se vor compută cele 40 cor. ca cantor.

Învățătorii vor avea a fi și cantori și a instrui școala de repetiție și adulți.

Concursurile provăzute cu documentele recerute sunt a se adresa oficiului protopresbiter al gr.-or. al Treiscaunului în Bereczk.

Brețcu, 8 Iulie 1908.

Constantin Dimian
protopresbiter.

Nr. 352/1908. [189] 3—3

Concurs

Pentru întregirea postului de paroh în parohia de clasa a III-a **Biscaria** cu filii **Șenlești** și colonia **Pischi**, protopresbiteratul Deva, devenită vacantă prin moartea regretatului paroh Nicolau Șinca, să scrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post de paroh sunt cele fasonate în coala B. pentru întregirea venitelor preoțești dela stat.

Alesul paroh este obligat a satisface cerinței § lui 12 din „Regulamentul pentru parohii”.

Doritorii de a ocupa acest post de paroh să-și prezenteze cererile concursuale, instruite, conform normelor în vigoare, subsemnatului oficiu protopresbiter, în termenul arătat, având a să prezenta la sânta biserică spre a cânta respective a celebra și cuvânta.

Dobra, la 3 Iulie 1908.

Oficiul protopresbiter al gr.-or. român al Devei, în conțelegere cu comitetul parohial.

Ioșif Morariu
adm. protop.

Nr. 208/1908. [195] 3—3

Concurs

Pentru ocuparea posturilor de învățători la școalele confesionale gr.-or. române din comunele mai jos însemnate în protopresbiteratul Hațegului, se scrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

1. Petrila-Brad, sa'ar 600 cor. din repartitie dela popor, cuartir și 4 stângini lemne de foc.

2. Petrila lunca de sus, salar 600 cor. din repartitie dela popor, cuartir, lemne de foc și 10 cor. diurn și spuse la conferința învățătorescă.

3. Valea-Sângeorginului, salar 600 cor. din repartitie dela popor, cuartir și lemne de foc.

Doritorii de a ocupa vreunul din aceste posturi, să înainteze cererile concursuale, provăzute cu documentele necesare subscrului oficiu protopresbiter al în termenul deschis.

Cei aleși vor avea să instrueze și elevii din școala de repetiție și să cânte în sf. biserică.

Hațeg, în 6 Iulie 1908.

Oficiul protopresbiter al gr.-or. al tractului Hațeg în conțelegere cu comitetele parohiale.

Dr. Cornel Popescu
protopresb.

Nr. 150/1903. [199] 2—3

Concurs

Se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român” pentru postul de învățător la școala noastră din **Archita**, tractul Căhalmului.

Emolumentele sunt: salariu anual de 600 cor., și anume: 200 cor. din cassa bisericeii, 200 cor. din cassa comunei politice, și 200 cor. din repartitie, cuartir în edificiul școlai și lemne de foc.

Concurenții să-și trimită cererile și documentele conform legii școlare subsemnatului oficiu protopresbiter al în termenul înscris și înainte de alege să se prezenteze în biserică, spre a-și arată dexteritatea în cântări și tipic, și spre a i cunoaște poporul.

Căhalm, în 10 Iulie 1908.

Oficiul protopresbiter al Căhalmului în conțelegere cu comitetul parohial.

Titu V. Gheaja
protopresb.

3519/1908 fb. sz. [201] 2—2

Versenytárgyalási hirdetés.

A czód reusadulú vicznális ut rúsa-dulú Ioan vögyi szakaszának kiépítésére vonatkozó munkálatok b'z'ósít'ása czéljából 1908 évi augusztus hó 1. (első) napján (szombaton) délelőtt 9 órakor a nagydisznódi főszolgabírói hivatalnál tartandó zárt írásbeli ajánlati verseny tárgyalást hirdetek felhívom a versenyezni ohajtókat, hogy le peesételt ajánlataikat a fentt kitett határidőig, annnyival inkább adják b', mert később érkezett ajánlatok figyelembe nem fognak vétetni.

Az ajánlatokhoz 600 kor. bánatpénz vagy értékpapír csatolandó.

A vállalat adandó munkák e'örány zati értéke 11.700 cor.

A vonatkozó tervek, költségvetés stb. a nagydisznódi főszolgabírói hivatalban a hivatalos órákban megtekinthetők.

Végül kijelentem, hogy az uti bizottság fenntartja magának a jogot, hogy a beérkezett ajánlatok között — tekintet nélkül az ajánlott árakra — a megbízhatóság figyelembe vételével szabadon választhasson.

Nagydisznód, 1908 július hó 22.

Dr. Schuster
főszolgabíró.

Nr. 768/1908. [196] 3—3

Concurs

Pentru ocuparea posturilor de învățători din parohiile mai jos însemnate se publică concurs cu termen de 20 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

1. Borgo-Prund cu salar fundamental de 1000 cor., solvit lunar anticipative din fondul școlastic, cuartir în edificiul școlai, lemne pentru încălzit și grădină. Remunerație anuală de 100 cor. din cassa bisericeii pentru conducerea școlai economice de repetiție.

2. Ida-mare cu salar fundamental de 1000 cor. și anuit 400 cor. ajutor dela Consistorul Arhidieceșan, iar 600 cor. din cassa bisericeii, cuartir, lemne de foc și grădină.

3. Galaț cu salar fundamental de 1000 cor. din cassa bisericeii, cuartir, lemne de foc și grădină.

4. Caila salar fundamental de 600 cor. din repartitie dela popor, cuartir, lemne de foc și grădină.

5. Blășfalău de-sus cu salar fundamental de 600 cor. încassati din repartitie dela popor, cuartir, lemne de foc și grădină.

6. Blășfalău de-jos salar fundamental 600 cor. încassati din repartitie dela popor, cuartir, lemne de foc și grădină.

7. Chintelnice salar fundamental de 600 cor. încassati din repartitie dela popor, cuartir, lemne de foc și grădină.

Cu 1 Septembrie 1910 și salariile împreunate cu posturile de sub 4, 5, 6, 7 se vor întregi la 1000 cor., parte prin mijloacele proprii, parte prin ajutor de stat.

Cuincenalele se vor computa în tot locul numai după serviciu de 5 ani în comuna în care vor fi aleși.

Cei aleși se îndatorează a instrui în școala de repetiție, a conduce grădina de pomărit și a cânta cu elevii în Dumineci și sărbători la sf. liturgie, a înfrința coruri bisericesti și a instrui în școalele de adulți de nou înființându.

Concurenții să-și înainteze cererile de concurs instruite conform normelor din vigoare în termenul indicat subsemnatului oficiu protopresbiter al înainte de alege să se prezente poporului în biserică pentru a-și arată dexteritatea în cântări și tipic.

Oficiul protopresbiter ortodox român al tractului Bistrița în conțelegere cu comitetele parohiale.

Blășfalău de-sus, în 4/17 Iulie 1908.

Vasile Bălan
adm. ppresb.

N. 625/1908 prot. [197] 2—3

Concurs

Pentru întregirea posturilor vacante de învățători la școalele populare confesionale gr.-or. române din comunele mai jos numite în protopresbiteratul Agnita, se scrie prin aceasta concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

1. Covăș, cu salar de 600 cor., cuartir și 1/4 jug. grădină.

2. Lumburg, cu salar de 600 cor., cuartir, salar de foc și 1/4 jug. grădină.

3. Vecerd, cu salar de 600 cor. și anume: 540 cor. din repartitie, 60 cor. din alodial comunal și cuartir.

4. Vard, cu salar de 600 cor. și anume: 300 cor. din repartitie, 160 cor. din cassa bisericeii, 140 cor. din alodial comunal, cuartir și lemne de foc ori relut de 40 cor., și pentru grădină relut de 10 cor.

Pentru urcarea salarului cu 1 Iulie 1910 se va cere ajutor dela stat.

Cuincenalele la aceste posturi se compută numai după anii serviți la respectiva școală, după instituirea definitivă; deci anii serviți aia nu se consideră.

Aleși învățători primesc pe lângă altele îndatorirea să cânte cu elevii Dumineca și sărbătoarea la liturgie în biserică, în comunele de sub 2 și 3 să țină și strana la utrenie, în cele de sub 2 și 4 să instruiască adulții, iar în cea de sub 1 pentru eventuala înființare și conducere a corului se va solvi deosebit o remunerație de 50 cor. pe an.

Doritorii de a ocupa vreunul din aceste posturi, să-și aștearnă cererile instruite cu documentele prescise (Atestat de botez și despre studiile pregătitoare, absolutoriu pedagogic, diploma și eventuale atestate de serviciu) subsemnatului oficiu și să se prezenteze în vre-o Duminecă sau sărbătoare în biserică din respectiva comună spre a-și arată dexteritatea în cântări și tipic.

Agnita, în 9 Iulie 1908.

Oficiul protopresbiter al.

Ioachim Muntean
protopresb.